

ЕМіністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
імені Олега Балацького
Кафедра економічної теорії

**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

**MIEDZYNARODOWE STOSUNKI GOSPODARCZE
I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ**

**МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ
И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ**

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 5–6 травня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОМПЛЕКСНОГО ОЦІНЮВАННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Люльов О.В., доц., Пімоненко Т.В., ст. викладач
Сумський державний університет (Україна)

Сучасні тенденції розвитку національної економіки України, які відбуваються в умовах невизначеності та крайньої мінливості, засвідчили про необхідність виявлення якісних та кількісних критеріїв макроекономічної стабільності з метою оцінки загроз та збитків від їх впливу.

Своєчасне виявлення негативних тенденцій зміни якісних та кількісних критеріїв макроекономічної стабільності дозволяють вчасно відреагувати на внутрішні і зовнішні виклики та зменшити високий рівень невизначеності та втрат. Важливим питанням у цьому контексті постає проблема відбору множини індикаторів, що свідчать про рівень макроекономічної стабільності.

Відсутність уніфікованого термінологічного апарату щодо сутності поняття макроекономічна стабільність є, в свою чергу, однією з причин відсутності єдиного, визнаного всіма дослідниками і спеціалістами вирішення проблеми вибору множини індикаторів, метода вимірювання та оцінки рівня макроекономічної стійкості.

Всесвітній банк (World Bank) описує макроекономічні умови як стабільні «, коли рівень інфляції є низьким і передбачуваним, реальні процентні ставки є слушними, величина обмінного курсу є конкурентоспроможною і передбачуваною... і баланс ситуації платежів сприймається як життєздатний [1]». Особливу увагу макроекономічній стабільності приділяють і Міжнародний валютний фонд (МВФ), і Європейський Союз (ЄС). Так перший заступник Директора-розпорядника МФВ Енн Осборн Крюгер (Anne Osborn Krueger) у своїй промові на Всесвітній конференції в Монреалі (Канада), визначає макроекономічну стабільність як основну вимогу пакетів реформ МВФ [2].

Аналіз світового досвіду методів оцінки макроекономічної стабільності дає можливість виділити два основних підходи: фундаментальна оцінка макроекономічної стабільності на основі комплексу показників, з урахуванням їх динаміки та відповідності нормативним значенням; оцінка на основі інтегрального (агрегованого) показника, який демонструє загальну ступінь стабільності (нестабільності). При цьому з метою оцінки макроекономічної стабільності в світовій практиці використовується близько двох десятків показників-індикаторів.

Так зокрема відповідно до Копенгагенських критеріїв основним економічним критерієм конвергенції країн ЄС виступає насамперед макроекономічна стабільність, яка складається з чотирьох критеріїв і п'яти

показників: відношення державного дефіциту до ВВП (високий рівень державного дефіциту призводить до стрімкого нарощення боргових зобов'язань держави і погіршення стану її торгової безпеки.

Відповідно до Маастрихтських критеріїв дане відношення не повинне перевищувати 3%); відношення державного боргу до ВВП (низький державний борг по відношенню до ВВП свідчить про темпи економічного зростання країни та можливість виконання державою покладених на неї основних функцій, так зокрема уряд матиме можливість використовувати податкові надходження для вирішення внутрішніх потреб, замість того, щоб покривати зовнішні зобов'язання, відповідно до зазначених вище критеріїв дане відношення не повинне перевищувати 60%); достатній рівень стабільності цін і сталість середніх темпів інфляції (цей показник не повинен перевищувати три кращі показники держав-членів більше, ніж на 1,5%); довгострокова номінальна відсоткова ставка не повинна перевищувати три кращі показники стабільності цін держав-членів більше, ніж на 2% (низький рівень довгострокової процентної ставки означає, що економіка стабільна, і, швидше за все, такою і залишиться з огляду на стабільні майбутні інфляційні очікування, у той час як поточні темпи інфляції можуть бути прийнятно низьким, високий рівень довгострокових передбачає більш високу інфляцію в майбутньому; протягом щонайменше двох років і без значного напруження з боку відповідної країни нормальне відхилення величини обмінного курсу національної валюти не повинне виходити за граничні значення, передбачені механізмом обмінного курсу країн-членів (стабільний обмінний курс валюти дозволяє імпортерам та експортерам розробляти стратегії довгострокового зростання і зменшує потреби інвесторів управляти ризиками валютного курсу). [3].

На нашу думку, комплексне оцінювання макроекономічної стабільності доцільно здійснювати за допомогою інтегрального показника (індексу), що розраховується на основі системи приватних показників які задовольняють основним вимогам до критеріїв відбору множини індикаторів відповідно до теорії розпізнавання образу та є релевантними для проведення такої оцінки. Таке дослідження пропонується здійснювати статистичним методом аналізу даних – методом головних компонент.

1. World Bank. 1990. Adjustment lending policies for sustainable growth. Policy and research series ; no. 14. Washington, DC : The World Bank. Retrieved from <http://documents.worldbank.org/curated/en/708661468764724192/Adjustment-lending-policies-for-sustainable-growth>

2. Stability, Growth, and Prosperity: The Global Economy and the IMF, Speech by Anne O. Krueger, First Deputy Managing Director, IMF. Retrieved from <http://www.imf.org/external/np/speeches/2006/060706.htm>

3. Копенгагенські критерії членства в Європейському союзі (інформаційно-аналітична довідка) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/774>